

Сутність та види експерименту в акмеології

Виконала

Студентка 5-го курсу

Групи ПСм-І-15-2 0.д

Моруга Марія Владиславівна

Експеримент в акмеології - метод дослідження, в рамках якого психолог (акмеології) варіює умови становлення фахівця і характер виникаючих якісних позитивних змін в його особистісному та професійному розвитку;

Експеримент - це збір емпіричних даних в контрольованих умовах (засобами контролю може бути створення експериментальної та контрольної групи, вимір і фіксація параметрів психічного явища до і після введення незалежних змінних та ін.)

Експеримент - це активне вторгнення дослідника в досліджувану область, простежування залежності одних змінних від інших.

Суть експерименту -експериментатор створює і варіює умови, фактори (звані незалежними змінними) і простежує їх вплив на зміну в психічних процесах, функціях (званих залежними змінними).

Незалежні змінні в акмеологічному експерименті - фактори,що цілеспрямовано вводяться в акмеологічний експеримент і які впливають на досягнення високих професійних результатів (або перешкоджають їм)

Залежні змінні- це ті сторони психічного розвитку людини, які акмеології-експериментатор хоче змінити (перетворити, удосконалити, поліпшити)

Незалежні змінні(приклади)

Фактори зовнішньої професійної та соціального середовища;

Професійна мотивація досягнення високих результатів

Здатність до самоосвіти та самовдосконалення

Індивідуальні траєкторії руху до вершин (акме) професіоналізму

Особливості акмеологічного супроводу (допомога психолога) та вплив на стимулювання та хід професійного розвитку;

Умови, що протистоять інволюції сторін професійного розвитку (процесів мислення, пам'яті), які гальмують спад у професійному зростанні;

Залежні змінні(приклади)

Високопродуктивна діяльність, малопродуктивна, непродуктивна, з урахуванням показників продуктивного вирішення професійних завдань;

Психічні новоутворення (проміжні), що виникають на окремих етапах навчання (наприклад, в підлітковому, в юнацькому віці)

Рівні продуктивності (ефективності) професійної діяльності

Психологічні новоутворення, що характеризують професійну діяльність і особистість людини в період зрілості;

Становлення суб'єкта професійної діяльності, професійного спілкування, їх співвідношення з особистістю професіонала

Види експерименту

І. По умовах: лабораторний (він проходить в спеціально створених умовах під досить строгим контролем)

Наприклад: акмеологічна підтримка невеликих груп спеціалістів з чіткими завданнями; природній (відбувається в умовах, що є близькими до реальних умов праці, коли його учасники не знають, що вони знаходяться в експерименті)

Наприклад: в організації проходить процес підвищення кваліфікації і співробітники підприємства приймають в ньому участь, а до і після впровадження нових технологій професійного росту в природних умовах у співробітників виявляють окремі сторони їх професійної майстерності

2. По об'єкту: натуральний (здійснюється в реальних умовах і обставинах трудової діяльності)

Наприклад: експеримент по раціоналізації праці; і модельний або „мислительний” (здійснюється на моделі)

Наприклад: з допомогою комп'ютера досліджуються різні варіанти навчальних програм для викладання в системі профтехосвіти;

3. По меті: а) констатуючий (відображає наявність станів трудової діяльності та психічні процеси, які склалися)

Наприклад: обстеження професійної пам'яті до спеціального акмеологічного тренінгу;

б) перетворюючий або формуючий (спрямований на внесення змін, на покращення умов функціонування системи)

Наприклад: проведення акмеологічного тренінгу з метою розширення свідомості та самосвідомості співробітників.

В акмеології експеримент має такі особливості:

Акмеологія вивчає дорослу особистість, психічні процеси у якого вже є стійкими, що затрудняє контроль за змінами;

Маючи справу із дорослими людьми обов'язково необхідна згода на проведення експерименту;

Акмеологія вивчає зміни не тільки в професійній діяльності, але і в цілому особистості працівника, це означає, що зміни можуть торкатися суверенного особистого життя людини;

На просування людини до вершин професіоналізму впливають багато неконтрольованих факторів (важко здійснювати облік соціального і професійного досвіду дорослої людини);

У трудовій діяльності людини очевидним є продукт, результат діяльності, а процес, який призводить до результату, як правило не видно

Електронні ресурси:

- <http://ua.textreferat.com/referat-8949-3.html>
- <http://medbib.in.ua/eksperiment-kak-metod33085.html>